

DOI MARI ACTORI, FĂRĂ SPECTACOL

MEPHISTO, text pentru teatru de Horia Gârbea, după romanul lui Klaus Mann ● **TEATRUL BULANDRA** ●

Data premierei: 25 aprilie 1993 ● **Regia:** Alexandru Darie ● **Scenografia:** Dan Jitianu ● **Costumele:** Maria Miu ● **Distribuția:** Dan Aștilean (Hendrik Höfgen), Oana Pellea (Julietta Martens), Manuela Ciucur (Barbara von Brucher), Victor Rebengiuc (Hermann Goering), Mariana Buruiană (Lotte Lindenthal), Mihai Constantin (Otto Ulrichs), Mihai Cafrîța (Hans Miklas), Anca Sigartău (Angelika Siebert), Tora Vasilescu (Hedda von Herzfeld), Ion Besoiu (Oskar Kroge), Paul Chiribuță (Teophilus Marder).

Mephisto al Teatrului Bulandra a fost, nu încape nici o îndoială, una dintre marile dezamăgiri ale stagiunii. Sau poate ar fi mai corect spus: una dintre marile ei nedumeriri. Pe măsura așteptărilor, care

nu erau mărunte. Adaptarea pentru teatru semnată de un tânăr autor la modă, Horia Gârbea, a unui roman important; un regizor, Alexandru Darie, acoperit de succese nu numai (nu în primul rând) pe scenele noastre; o distribuție „de Bulandra”; și, nu în ultimul rând, inserția temei din romanul lui Klaus Mann într-un anume moment parcurs de societatea românească, moment al întrebărilor majore, tulburătoare despre raportul individ-istorie, împlinire socială-compromis cu sine ș.a.m.d. **Atunci**, la data premierei, aceste întrebări existau. Spectacolul lui Darie nu a oferit un posibil răspuns, nu a dat o altă proiecție – în timp, în spațiu, în perspectivă filosofică, artistică – acestei problematice. A dat doar câteva imagini „de epocă”, nu prea riguroase ca documentare, cu nu puține erori de gust. Ceea ce rămîne, totuși, din acest eşuat (n-am face nimănui un serviciu ocolind cuvîntul) **Mephisto** se referă la interpretare: mai

precis, la remarcabilele creații scenice semnate de Oana Pellea și Victor Rebengiuc, izbînzi (cuvîntul este perfect acoperit) actoricești în măsură să răstoarne toate teoriile (corecte, de altfel) privind imposibilitatea unei reușite proprii într-un context nereușit. Nu doar pentru Oana Pellea, dar și pentru Victor Rebengiuc, a cărui carieră numără multe, foarte multe momente de referință, **Mephisto** rămîne printre reperatele esențiale. S-a adunat, parcă, în aceste **două** portrete scenice, tot ceea ce montarea n-a reușit să ofere: forță interioară, precizie în definirea ideilor, rigoare a analizei, proiectarea unui destin pe ecranul istoriei și individualizarea expresivă, tulburător de omenească, de **personală** a tragediei unui timp, a unui spațiu.

CRISTINA DUMITRESCU

HAINA CENUȘIE A LUI ROBINSON

O FETIȚĂ NUMITĂ ROBINSON de Marie Majerová și Vaclav Červenka. Traducere și adaptare scenică de Jean Grosu ● **TEATRUL „ION CREANGĂ”** ● **Data premierei:** 3 octombrie 1993 ● **Regia:** Emil Mandric ● **Scenografia:** Anca Pâslaru ● **Ilustrația muzicală:** Dumitru Capoianu ● **Distribuția:** Claudia Cărmămidă-Revnici (Blažena), Romeo Stavăr (Bor), Marcela Andrei (Tonička, Mama), Cornelia Pavlovici (Madia), Mirela Busuioc (Zorka), Tomi Cristin (Duchon, Tinărul), George Petcu (Fiașnetarul).

Cartea numită *Robinsonka* și scrisă de autoarea cehă Marie Majerová în 1940 a apărut în traducere românească prin anii '60. Pe-atunci am citit-o și eu și păstram despre ea o plăcută impresie, pe care mi-a reconfirmat-o lectura „matură” de acum. E o poveste inteligentă și sensibilă despre o fată inteligentă și sensibilă de vreo 14 ani, care, pierzîndu-și mama, se vede obligată să părăsească școala spre a se ocupa de gospodărie. Aici, printre mobile care trebuie șterse de praf, podele care trebuie frecate și legume care trebuie transformate în mâncare, Blažena se simte la fel de singură ca și Robinson pe insula ce-i era totodată regat și închisoare. Pînă la **happy end**-ul reprezentat de întoarcerea la școală, adolescenta va rezista micilor mari necazuri menajere căutînd refugiu în amintiri, în fantezie și în născînda idilă cu un coleg perseverent. Naratiunea în sine nu e deloc spectaculoasă; interesul cărții vine din

delicatețea cu care scriitoarea evocă universul sufletesc complicat, imprecis și tocmai prin asta tulburător al copilăriei ce se îndreaptă spre pubertate. A transfera în limbaj dramatic o materie atît de specific epică este, fără îndoială, o operațiune riscantă; la ea s-a încumetat un compatriot al autoarei, Vaclav Červenka, despre a cărui reușită e însă greu să te pronunți cită vreme pe a fișul spectacolului de la Teatrul „Ion Creangă” apare mențiunea „traducere și adaptare scenică de Jean Grosu”, făcîndu-te să te întrebi, normal, cui și cît aparține, ca „operă”, din ceea ce se vede și se aude pe scenă. Oricum ar fi, rezultatul acestei multiple colaborări auctoriale nu se prezintă satisfăcător: episoadele din „prezent” se amestecă – iar nu îmbînă – cu acelea rememorate sau imaginate, conform unei logici foarte obscure, încurcată, în plus, de sugestia că unele întâmplări emană dintr-un delir febricitant al protagonistei. Nici

regia lui Emil Mandric nu contribuie cu ceva la îmbunătățirea situației, spectacolul înaintînd greoi, monoton, cînd nu de-a dreptul agasant. Totul are un aer improvizat și chinuit, de la lipsa de stil a scenografiei (aparținînd, altminteri, unei creatoare de probat talent, Anca Pâslaru) la reflectoarele care se aprind prea devreme sau prea tîrziu, dar rareori la timp. În aceeași notă, interpretarea actoricească e modestă, cenușie, deloc înviorată de tonurile stridente care, și ele, există. Eforturi notabile face doar Claudia Cărmămidă-Revnici, în rolul principal; din păcate însă actrița a fost îndrumată (sau s-a îndreptat singură) spre un joc adesea artificios, cu pițigăieli „drăgălașe”, țopăieli „zglobii” și alte asemenea ingrediente ce ar defini, pasămite, vîrsta juvenilă. La acestea, e drept, copiii de grădiniță prezenți în sală reacționează cu voioșie. Adolescenții cărora însă le este destinat, cel puțin în principiu, spectacolul nu vor aprecia, cu siguranță, oferta, preferîndu-i secvențele mult mai colorate și mai... realiste din filmele de pe bulevard. Și nici măcar nu i-ai putea condamna pentru alegere...

ALICE GEORGESCU